

Sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji projektu „Polityki migracyjnej oraz przygotowania kadr dla rynku pracy Województwa Kujawsko-Pomorskiego”

Zgodnie z art. 41 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 566) do zadań zarządu województwa należy przygotowywanie projektów strategii rozwoju województwa i innych strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego, regionalnych programów operacyjnych, programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz ich wykonywanie.

W zamieszczonym w Strategii Rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategii Przyspieszenia 2030+ wykazie programów rozwoju i polityk województwa, kluczowych dla realizacji jej ustaleń, przewidziano opracowanie dokumentu *Polityka migracyjna oraz przygotowania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego*.

Polityka migracyjna oraz przygotowania kadr dla rynku pracy województwa kujawsko-pomorskiego to dokument nieposiadający trybu formalnego, określonego w konkretnej postawie prawnej. Nie ma obowiązku ustawowego przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu. Jednakże z uwagi na zakres tematyczny i charakter polityki Zarząd Województwa skierował projekt do konsultacji społecznych (uchwała nr 17/905/24 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 września 2024 r. w sprawie przyjęcia projektu „Polityki migracyjnej oraz przygotowania kadr dla rynku pracy Województwa Kujawsko-Pomorskiego” i skierowania go do konsultacji społecznych”.

19 września 2024 r. na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Toruniu zamieszczono ogłoszenie zapraszające do udziału w konsultacjach społecznych wszystkich zainteresowanych, w tym mieszkańców województwa, jednostki samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych.

Konsultacje trwały w dniach 19 września 2024 r. – 2 października 2024 r. Uwagi i wnioski zainteresowani mogli składać na formularzu uwag na adres e-mail WUP w Toruniu, bez konieczności opatrywania dokumentu podpisem kwalifikowanym. W trakcie konsultacji 3 podmioty zgłosiły łącznie 35 uwag i opinii. Wszystkie przedstawione uwagi i wnioski zostały poddane wnikliwej analizie. Szczegółowe rozpatrzenie uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji społecznych zawiera poniższe zestawienie.

I.p.	Instytucja/ Podmiot zgłaszający uwagę	Nr strony	Treść uwagi/ Propozycja zmiany	Uzasadnienie uwagi	Odpowiedź na uwagę
1.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	31	Proponujemy rozszerzenie opisu RYZYK	Dodalibyśmy: • dezinformacja – celowe działanie, skupione głównie w internecie (prawdopodobnie inspirowane rosyjskimi wpływami), wprowadzające do obiegu nieprawdziwe informacje o rzekomych przywilejach imigrantów nad obywatelami polskimi, czy newsy o aktach przemocy ze strony imigrantów, które nigdy nie miały miejsca, mające na celu podsycanie niechęci Polaków; • rasizm występujący w niektórych środowiskach, przejawiający się agresywną postawą wobec imigrantów, zwłaszcza w miejscach publicznych, komunikacji miejskiej; • kulturowe uwarunkowania niektórych grup migrantów sprawiają, że mają oni niechęć do zgłaszania problemów (np. faktu bycia oszukany) nie tylko do Państwowej Inspekcji Pracy (o czym jest mowa w dziale poświęconym rynkowi pracy), ale również, w przypadku przestępstw, na policję.	<u>Uwaga częściowo uwzględniona</u> Wyjaśnienie: - dopisano zagrożenie nasileniem postaw rasistowskich (str. 32) - "<i>Nasilenie negatywnych i agresywnych postaw wobec migrantów, rasizm.</i>" - dopisano kulturowo uwarunkowaną niechęć niektórych grup migrantów do zgłaszania przestępstw (str. 58) - "<i>Także kulturowe uwarunkowania niektórych grup migrantów sprawiają, że migranci nie zgłaszają problemów do odpowiednich instytucji, a nawet w przypadku przestępstw nie kontaktują się z policją</i>". - zagrożenie dezinformacją są wskazane na str. 59 dokumentu
2.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	49	Proponujemy rozszerzenie opisu POLITYKI MIESZKANIOWEJ	Rozwiązaniem nieufności wynajmujących wobec najemców – imigrantów, mogłoby być powołanie publicznych funduszy przy JST, które wystawiałyby poświadczenia dla imigrantów. Imigrant mógłby podpisać umowę z takim funduszem, przedstawiając zaświadczenie o zarobkach, a fundusz gwarantowałby wynajmującemu, że w razie niewywiązania się przez najemcę z obowiązków opłaty czynszu, fundusz pokryje koszty. Następnie fundusz miałby roszczenie do imigranta. Takie wsparcie mogłoby trwać np. 3-6 ms.	<u>Uwaga częściowo uwzględniona</u> Wśród rekomendowanych działań dodano: "<i>rozwój funduszy gwarancyjnych</i>" (str. 48). Należy jednak mieć na uwzględniać, że proponowane rozwiązanie wymaga szerszych konsultacji i rozwiązań prawnych i nie powinny prowadzić do uprzywilejowania migrantów na rynku mieszkaniowym względem obywateli polskich.

3.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	93	Proponujemy zwiększenie liczby działań na rzecz repatriacji	Sprawa repatriacji jest dla naszego kraju i dla nas szczególnie wstydliwa. Od dawna widać, że system repatriacji oparty o samorządy gminne nie działa. Dlatego polityka regionalna mogłaby podejmować działania wykraczające poza nieefektywny system. Pomysł ulokowania w województwie ośrodka adaptacyjnego dla repatriantów jest dobry, podobnie jak kwestia patronatów i promocji dobrych praktyk. To jednak za mało. Wydaje się, że stworzenie w Urzędzie Marszałkowskim stanowiska lub zespołu wspierającego procesy repatriacji mogłoby realnie pomóc gminom oraz zwiększyć dynamikę procesu powrotu Rodaków do Ojczyzny i ich integracji społeczno-gospodarczej w naszym regionie.	<u>Uwaga uwzględniona</u> W wykazie działań kluczowych dla realizacji ustaleń dokumentu dodano propozycję przedsięwzięcia (fiszkę) w zakresie utworzenia interdyscyplinarnego zespołu oraz przeprowadzenie pogłębionej diagnozy dotyczącej repatriacji oraz zmodyfikowano opis kierunku 4.1.
	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	96	Proponujemy zmienić (organicyz) zakres projektu „Kierunek – Integracja”	Uważamy, że centralną formą wsparcia cudzoziemców są - zaplanowane w projekcie ROPS - Centra Integracji Cudzoziemców. To one mogą spełniać najważniejszą rolę w systemie integracji obywateli państw trzecich. Tymczasem wskaźniki projektów WUP i ROPS są bardzo podobne. Postulujemy ograniczenie roli WUP do: [1] doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy, [2] uzupełnienia (w tym w formie kursów) i potwierdzenia kwalifikacji zawodowych, [3] wsparcia pracodawców, w tym doradztwo i szkolenia dotyczące zmian prawnych dotyczących legalizacji pobytu i zatrudniania OPT. Pozostałe elementy zaplanowane z projekcie WUP powielają projekt ROPS i nie ma konieczności ich utrzymywania. Ostatecznie w projekcie WUP chodzi o to, aby migranci podjęli zatrudnienie. Osoby, które w ramach planowanego projektu są objęte wsparciem, podnoszą kwalifikacje lub ich sytuacja ulega poprawie – to są wskaźniki drugorzędne dla efektu, który gospodarczo jest najważniejszy, ale też najsukuteczniejszy społecznie, czyli realnego wejścia cudzoziemców na regionalny rynek pracy. Z tego punktu widzenia stosunek nakładów (5 mln zł) do efektów (50 osób) jest wysoce niekorzystny: 100 tys. zł na jedną osobę, która będzie pracować. Należy przeformułować wskaźniki, kładąc akcent na efektywność zatrudnieniową, i podnieść ich wartość. Albo zmniejszyć	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Projekty dot. integracji społeczno-zawodowej obywateli państw trzecich nie są tożsame, formy wsparcia przewidziane w projektach są wyznaczone zgodnie z linią demarkacyjną wskazaną w SZOP i w regulaminie naboru. Projekty są wobec siebie komplementarne. W założeniach projektów uwzględniono również wymóg KE dotyczący kompleksowości wsparcia. Wskaźniki przypisane do projektu są zgodne z obowiązującymi dla działania 08.23, ich wartość została obliczona zgodnie z metodologią stosowaną w programie (zgłaszający uwagę błędnie podaje, że w projekcie przewiduje się objęcie wsparciem 50 osób).

				wartość projektu. Warto rozważyć usunięcie wskaźników innych niż [1] Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po ukończeniu programu, [2] Liczba osób pracujących, w tym prowadzących działalność gospodarczą, po opuszczeniu programu.	
4.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	97	Proponujemy doprecyzowanie opisu projektu „Wsparcie społeczno-integracyjne obywateli państw trzecich na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”	W opisie projektu ROPS jest zapis, że „za realizację zadania odpowiedzialni będą Partnerzy”. Nie jest jasne jak to rozumieć. Optymalnie mogłoby to wyglądać w ten sposób, aby podmiotami prowadzącymi Centra Integracji Cudzoziemców były wyłonione w drodze konkursu podmioty spoza administracji: np. organizacje pozarządowe, kościoły, uczelnie, ale także firmy. Byłoby to zgodne z ideą deinstytucjonalizacji i zasadą pomocniczości. Chodzi o to, aby podmioty prowadzące CIC miały doświadczenie w kontaktach z cudzoziemcami, zakorzenienie w lokalnych realiach społecznych i rynkowych, a także zdolność do wykorzystywania w swoich działaniach potencjału innych lokalnych organizacji (m.in. poprzez zlecanie niektórych działań). W naszym przekonaniu ryzykownym jest powierzenie prowadzenia CIC partnerom z sektora administracji, zarówno ze względu na prawne ramy ich funkcjonowania jak właściwy temu sektorowi urzędowy sposób działania. Wskaźnik „Liczba osób objętych wsparciem przez CIC” należy zwiększyć. Aktualna wartość (600 osób, podzielone na trzy Centra i 5 lat ich funkcjonowania) oznacza, że każde centrum obejmie wsparciem 40 osób rocznie. To stanowczo zbyt mało.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Przedmiotowy projekt jest jednym z elementów komplementarnego systemu wsparcia OPT w oparciu o CIC. W ramach projektu organizacja i prowadzenie CIC zostanie powierzona partnerom wybranym w naborze zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027. ROPS w Toruniu jako partner wiodący, będzie koordynował wsparcie na rzecz migrantów udzielane przez partnerów i odpowiadał za jednolite i wystandaryzowane działania partnerów na rzecz komplementarnego wsparcia migrantów. Nie przychylamy się do zwiększenia wskaźnika „Liczba osób objętych wsparciem w programie”, gdyż projekt 8.23 będzie komplementarny z projektem współfinansowanym ze środków FAMI, gdzie docelowo wsparciem objętych ma zostać 3000 osób do 2029 roku. Wsparcie z projektu 8.23 ma stanowić uzupełnienie ścieżki w ramach projektu FAMI, dzięki czemu zapewniona zostanie komplementarność wielorakiego wsparcia. Należy mieć również na uwadze, że propozycje kluczowych przedsięwzięć zawarte w dokumencie nie przesądzają o ostatecznym kształcie projektu, który podlega ocenie zgodnie z procedurami przyjętymi przez udzielającego dofinansowania.
5.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	100	Proponujemy zwiększenie wskaźników projektu „Wspieranie integracji obywateli państw trzecich”	Wartość wskaźników, zwłaszcza „Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem – 400” jest stanowczo zbyt niska jak na okres 5 lat realizacji, należy ją znacząco zwiększyć.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Wartość wskaźnika zgodna z programem FEDKP 2021-2027. Program ma także na celu budowę i rozwój potencjału instytucjonalnego dla wsparcia obywateli państw trzecich w regionie oraz daje

					możliwość prowadzenia innych działań, co nie jest wykazywane we wskaźniku. Należy także pamiętać, że wskazana propozycja przedsięwzięcia kluczowego jest tylko jednym z wielu innych realizowanych działań na rzecz migrantów, komplementarnym do działań finansowanych z funduszu dedykowanego wspieraniu integracji migrantów tj. Fundusz Azylu, Migracji i Integracji. Należy mieć również na uwadze, że propozycje kluczowych przedsięwzięć zawarte w dokumencie nie przesądzają o ostatecznym kształcie projektu, który podlega ocenie zgodnie z procedurami przyjętymi przez udzielającego dofinansowania.
6.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan	102	Proponujemy korektę projektu „Wspieranie inicjatyw kulturalnych w zakresie edukacji kulturalnej i organizacji wydarzeń kulturalnych zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”	W obecnym kształcie to działanie polega na organizacji wydarzeń kulturalnych, w których cudzoziemcy będą mogli wziąć udział, jeśli tylko będą mieli ochotę. To niestety zaledwie pośrednio wpisuje się w politykę migracyjną. Działania kulturalne trzeba ukierunkować na integrację cudzoziemców, najlepiej w kontekście pozostałych działań służących temu celowi. Dlatego postulujemy rezygnację z odrębnego przedsięwzięcia na działania kulturalne i włączenie ich (wraz z przeniesieniem budżetu) do przedsięwzięcia „Wspieranie integracji obywateli państw trzecich”. W efekcie, działania kulturalne będą uzupełnieniem pozostałych aktywności integracyjnych. Jest szansa, że będą wówczas stanowiły spójną całość.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Wskazane przedsięwzięcie jest uzupełnieniem działań w obszarze kultury, które realizowane będzie przez Centra Integracji Cudzoziemców i inne podmioty. Jego celem nie jest tworzenie specjalnie wydzielonego działania na rzecz tylko i wyłącznie cudzoziemców. Pokazuje potrzebę włączania tej grupy mieszkańców regionu do ogólnych inicjatyw skierowanych do wszystkich mieszkańców województwa. Przedsięwzięcie jest zgodne z kierunkiem 1.4, w którym wskazana jest potrzeba realizacji działań aktywnie włączających zarówno migrantów, jak i społeczność przyjmującą (str. 49).

7.	Nadwiślański Związek Pracodawców Lewiatan			Nie jest jasny powtarzający się w zaplanowanych przedsięwzięciach wskaźnik „Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu” – należy wyjaśnić w jaki sposób będzie weryfikowane osiągnięcie tego wskaźnika i w jaki sposób ma ono być dokumentowane.	<u>Uwaga uwzględniona</u> Dodano definicję wskaźnika (zgodną z Listą Wspólną Wskaźników Kluczowych 2021-2027 - EFS+.) i sposób pomiaru (str. 98) tj. Definicja: Poprawa sytuacji społecznej oznacza osiągnięcie min. 1 z efektów: a) rozpoczęcie nauki; b) wzmocnienie motywacji do pracy po projekcie; c) zwiększenie pewności siebie i własnych umiejętności; d) poprawa umiejętności rozwiązywania pojawiających się problemów; e) podjęcie wolontariatu; f) poprawa stanu zdrowia; g) ograniczenie nałogów; h) doświadczenie widocznej poprawy w funkcjonowaniu (w przypadku osób z niepełnosprawnościami). Źródła pomiaru: zaświadczenie o podjęciu nauki, opinia pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, terapeuty, zaświadczenie o podjęciu/ukończeniu terapii uzależnień, zaświadczenia o rozpoczęciu udziału w CIS, KIS, WTZ, ZAZ, zaświadczenia o podjęciu wolontariatu, wywiady psychologiczne i ankiety pre i post lub inne równoważne dokumenty, oświadczenie uczestnika.
----	---	--	--	--	---

8.	Opakmet Sp. z o. o.	3, 36	W mojej opinii nowo przybyłych migrantów chcących tutaj zostać na stałe należy przede wszystkim zachęcać do edukacji, możliwie szybkiej nauki języka polskiego, polskiej kultury isamodzielności. Obejmowanie ich pomocą społeczną jest zupełnie sprzeczne z tym, po co tutaj przyjeżdżają (do pracy a nie po zasiłki). Ubezpieczenia społeczne dotyczyć powinnytylko tych, którzy pracują. Pomoc nie powinna być bezwarunkowa. W przeciwnym razie efekt będzie przeciwny do zamierzonego - migracja spowoduje konflikty społeczne,alienację i powstanie gett migrantów odizolowanych od kultury polskiej oraz wzrost przestępczości na skutek spadku dbałości o dobro wspólne za sprawą tych, którzy nie pracują,ale wszystko im się za darmo będzie należeć. Zupełnie nie zgadzam się z twierdzeniem, że migranci nie powinni mieć obowiązku integracji. Uważam, że powinni, bow przeciwnym razie będziemy mieli kryzys społeczny i powstanie gett.	<u>Uwaga zgodna z treścią dokumentu</u> <u>Wyjaśnienie:</u> należy mieć na uwadze, że aby integracja i włączenie społeczne były skuteczne, musi to być proces dwukierunkowy, w którym migrantom i obywatelom Unii wywodzącym się ze środowisk migracyjnych oferuje się pomoc w integracji, a oni z kolei podejmują aktywne starania, aby się zintegrować.
9.	Opakmet Sp. z o. o.	9, 30	Uważam, że niepodjęcie pracy wcześniej umówionej w ramach czasowego zezwolenia na pobyt może przyczyniać się do oszustw ze strony migrantów. Takie przypadki pracodawcy powinni zgłaszać, a migranci pracujący niezgodnie z prawem powinni dostawać wilczy bilet na jakikolwiek przyszły pobyt w Polsce. Dodatkowo problemem jest uznawanie kompetencji i uprawnień migrantów. W mojej opinii wskazane jest, żeby każdorazowo migrant potwierdzał swoje kompetencje przed komisją egzaminacyjną polską. Nie mówimy o obywatelach UE, lecz o ludziach spoza UE. W UE jest automatyczne uznawanie kwalifikacji. Oczywiście świadomy jestem, że Samorząd Województwa nie wprowadza ustaw, niemniej warto o tym pamiętać	<u>Wyjaśnienie:</u> Wskazane fragmenty odnoszą się do stanu faktycznego i występujących problemów w obszarze powierzania pracy cudzoziemcom czy uznawania kwalifikacji zawodowych migrantów. Autor uwagi słusznie zauważa, że samorząd nie ma kompetencji kreowania przepisów we wskazanych obszarach.

10.	Opakmet Sp. z o. o.	38		Kolejną kwestią są studenci cudzoziemcy uciekający po studiach w Polsce z naszego kraju. Uważam, że wskazanym byłoby wprowadzenie mechanizmu wymuszającego na nich, aby cokolwiek „oddali” polskiemu rynkowi pracy, np. podpisanie umowy lojalnościowej czy zobowiązania do pracy w Polsce przez jakiś okres po studiach w Polsce. Obwarować to np. pełnym zwrotem kosztów studiowania w Polsce.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Uwaga przedstawia osobistą opinię zgłaszającego dot. obszaru, na który samorząd województwa nie ma wpływu.
11.	Opakmet Sp. z o. o.	39-4047-48		Odnosząc się do stwierdzenia, że mało jest ośrodków egzaminacyjnych językowych w województwie, to uważam, że należałoby zapytać uczelni, dlaczego tak się dzieje. Czy kwestią jest np. opłacalność czy ilość mocy przerobowych. Uważam, że szkoły policealne powinny być bardziej weryfikowane pod względem poziomu kształcenia, ponieważ jakość ich absolwentów jest niejednokrotnie wątpliwa - niezbędna interwencja kuratora, częstsze niezapowiedziane kontrole etc. Uważam, że dofinansowanie np. do kursu języka polskiego /egzaminu powinno dotyczyć wyłącznie osób, które podjęły zatrudnienie, podpisały zobowiązanie do pracy w Polsce. W razie niewypełnienia obowiązków- rygor zwrotu pełnej kwoty dofinansowania Analogiczna sytuacja powinna być z pomocą prawną i psychologiczną - dla cudzoziemców, którzy nie pracują nie powinno być darmowych świadczeń.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Opinia dot. kształcenia w szkołach policealnych nie dotyczy tematyki konsultowanego dokumentu. Opinia nt. kursów języka polskiego/podnoszenia kwalifikacji itp. nie jest zgodna z treścią dokumentu. Założeniem projektu polityki jest stworzenie migrantom warunków do nauki języka polskiego, podwyższania swoich kwalifikacji, wsparcia informacyjnego, by mogli samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie i chcieli związać się z regionem na dłużej, co jest kluczowe przy postępującej depopulacji regionu i niedoborach rąk do pracy.
12.	Opakmet Sp. z o. o.	49		Uważam, że zbyt wiele przywilejów dla migrantów wywoła tylko niechęć ze strony rodowitych mieszkańców. Tutaj kluczowe jest samozaparcie migrantów, a zachęty powinny być przede wszystkim niewymuszone, typu: pokazywanie sprawności państwa dla wszystkich, sprawności służby zdrowia, łatwych podatków, uproszczenie procedur administracyjnych, dostęp do edukacji, kultury, sportu. Powinny być powszechne dla wszystkich, nie tylko dla migrantów.	<u>Uwaga zgodna z treścią dokumentu</u> Wyjaśnienia: Działania kierowane tylko do imigrantów, „pozytywna dyskryminacja” w dostępie do usług mogą nieść ze sobą ryzyko wzmocnienia separacji społecznej migrantów, poczucia odmienności oraz napięć społecznych wokół postrzeganej jako „uprzywilejowana” pozycji migrantów w społeczeństwie. Należy jednak podkreślić, że część działań musi odpowiadać na

					szczególne potrzeby grup imigrantów, które nie wystąpią w społeczności przyjmującej (np. kursy językowe, wsparcie informacyjne/prawne w zakresie legalizacji pobytu/pracy).
13.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	3	Odwołanie do Strategii Przyspieszenia 2030+	Strategia Przyspieszenia wspomina o konieczności opracowania dokumentu polityki migracyjnej, ale nie precyzuje zasad i procedur tworzenia tego typu dokumentu. Rekomendujemy w przyszłości uwzględnienie opracowanie szczegółowej metodologii i chronologii tworzenia tego typu dokumentów.	<u>Uwaga nie dotyczy konsultowanego dokumentu</u> Wyjaśnienie: zasady, tryby, terminy przyjmowania dokumentów kluczowych dla SRW2030+ szczegółowo precyzuje <i>Plan realizacji ustaleń Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku</i> (załącznik do uchwały nr 42/1763/21 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 27 października 2021 r.).
14.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	3	Definicja polityki migracyjnej – opiera się na dokumentach unijnych – nie została właściwie zinterpretowana w ww. dokumencie	Rekomendujemy dopracowanie terminologii: na podstawie eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0240	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Dokument nie przywołuje definicji polityki migracyjnej stąd zarzut, że definicja jest niewłaściwa jest bezzasadny. Ponadto wskazany przez wnoszącego uwagę dokument dotyczy zarządzania kryzysem migracyjnym, natomiast <i>Polityka migracyjna...</i> odnosi się do zasad włączenia migrantów legalnie przebywających na terenie województwa.
15.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	3	Z uwagi na prognozowane dalsze pogłębianie problemów demograficznych, adaptacja pracowników z zagranicy staje się coraz istotniejszym elementem kształtowania regionalnego rynku pracy.	Zdecydowanie rekomendujemy wprowadzenie rozróżnienia procesu adaptacji i procesu integracji. Ograniczenie się w dokumencie jedynie do procesu adaptacji nie daje szansy na budowanie polityk integracyjnych dla konkretnych grup beneficjentów. Propozycja zapisu: Z uwagi na prognozowane dalsze pogłębianie problemów demograficznych, adaptacja i integracja pracowników z zagranicy staje się coraz istotniejszym elementem kształtowania regionalnego rynku pracy.	<u>Uwaga uwzględniona</u> Dodano "i integracji" (str. 3) Wyjaśnienie: Opinia, że dokument ogranicza się jedynie do procesu adaptacji jest niezasadna. Integracja pracowników z zagranicy jest kluczowym zagadnieniem, wokół którego koncentruje się "Polityka migracyjna...". Stąd cel główny realizacji polityki migracyjnej województwa został określono jako " Wsparcie integracji migrantów, sprzyjające rozwojowi gospodarczemu województwa kujawsko-pomorskiego i spójności społecznej ".

16.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	3	Dokument polityki skupia się na migrantach zarobkowych. Należy wprowadzić rozróżnienie typów migrantów, typów migracji oraz podziału segmentów gospodarki uwzględniających skalę deficytów siły roboczej	Efektywność polityki migracyjnej zależy od potencjału asymilacyjnego określonych segmentów gospodarki, na ile są chłonne, jakie mają potrzeby i na ile są w stanie te potrzeby realizować.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Generalne potrzeby migrantów (czy zarobkowych czy osób objętych ochroną międzynarodową) w zakresie integracji ze społeczeństwem przyjmującym są zbieżne.
17.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	11	Dane zastane na rok opracowania Diagnozy opracowanej przez p. Pachocką i p. Wacha ograniczają się do roku 2019. Na stronach rządowych dostępne są dużo bardziej aktualne dane, m.in. za 2023 rok, na podstawie których Samorząd Województwa był w stanie opracować i wykorzystać aktualne dane zastane. https://migracje.gov.pl/	Niezwykle istotna jest aktualizacja danych, tym bardziej, że już od 2014 roku widać tendencje zwykłe w zakresie wydawanych decyzji udzielających zezwolenia na pobyt czasowy, pobyt stały oraz pobyt rezydenta długoterminowego UE. Tym bardziej jest to istotne ze względu na sytuację geopolityczną (trwająca od 2022 wojna w Ukrainie).	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Diagnoza uwarunkowań realizacji "Polityki migracyjnej..." przygotowywana była w 2021 r., stąd na str. 11 mapki z 2019 r. Mapy pokazują trendy i zjawiska od 2014 r., które są aktualne także dziś. Ponadto: Dane na stronie migracje.gov.pl nie zawierają informacji nt. osób objętych ochroną czasową w związku z agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę (PESEL UKR), dlatego też nie mogą być wykorzystane do prezentacji zjawisk, o których pisze autor uwagi (zmiana sytuacji geopolitycznej - napływ uchodźców z Ukrainy). Nie zawierają także informacji nt. liczby cudzoziemców przebywających w Polsce na podstawie wizy. Dodatkowo, w związku ze zmianami przepisów wydłużających ważność dokumentów pobytowych oraz zawieszających bieg terminów urzędowych przy rozpatrywaniu wniosków o zezwolenie na pobyt, wprowadzonych "specustawą covidową" i "specustawą ukraińską", w ostatnich latach nastąpił spadek tempa wydawania decyzji udzielających zezwolenia na pobyt czasowy, pobyt stały i pobyt rezydenta długoterminowego UE. Fakt ten spowodowany jest względami proceduralnymi, a nie spadkiem zainteresowania cudzoziemców legalizacją pobytu w Polsce. Tym bardziej jednak statystyki prezentowane na stronie migracje.gov.pl są nieprzydatne do pokazania tendencji zwykłych w zakresie udzielania zezwoleń pobytowych w ostatnich latach, o których wspomina autor uwagi.

					Co do zasady w dokumencie przywoływane są najczęściej dane z 2022 r. (w tym dot. aktualnych dokumentów pobytowych - str. 14, dokumentów legalizujących pracę cudzoziemca - str. 14, cudzoziemców ubezpieczonych w ZUS - str. 54) lub też z 2023 r. (np. dot. uczniów z Ukrainy - str. 83), stosunku Polaków do migrantów – str. 88)
18.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	13	Jw. – aktualizacja danych zawartych w tab. nr 1	Rekomendujemy coroczną ewaluację danych zastanych ze szczególnym zwróceniem uwagi na różnorodność skali potrzeb grup migrantów i wynikających w tym zakresie potrzeb adaptacyjnych i integracyjnych	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Dokument zakłada prowadzenie cyklicznych przeglądów i, w sytuacji zaobserwowania zmian w istotny sposób wpływających na ustalenia dokumentu, przewiduje się możliwość jego aktualizacji. Informacje w tym zakresie wskazane są w 10. rozdziale dokumentu: <i>System monitorowania i ewaluacji polityki migracyjnej województwa kujawsko--pomorskiego</i>.
19.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	37	Dotyczy IPI	Należy wprowadzić narzędzia na poziomie administracji szczebla wojewódzkiego do opracowania Indywidualnego Program Integracji dla każdego migranta	<u>Uwaga częściowo zgodna z treścią dokumentu</u> Zgodnie z obowiązującymi przepisami tylko cudzoziemcy objęci ochroną międzynarodową w Polsce i członkowie ich rodzin są uprawnieni do korzystania z programów integracyjnych (Indywidualne Programy Integracji – IPI). Samorząd nie ma kompetencji, by stan prawny zmienić. Natomiast zgodnie z treścią dokumentu postuluje się wprowadzenie form wsparcia integracyjnego kierowanych do wszystkich zainteresowanych obywateli krajów trzecich, przebywających w regionie (nie tylko beneficjentów ochrony międzynarodowej).
20.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	67-68	Niewystarczające przygotowanie pedagogiczne kadry akademickiej- jest to określenie niewłaściwe. Nie ma podstawy prawnej narzucającej przygotowanie pedagogiczne dla kadry na poziomie akademickim!	Prosimy o wskazanie danych źródłowych na podstawie których wskazane są tezy : • niewystarczające przygotowanie pedagogiczne kadry akademickiej, w tym w zakresie umiejętności międzykulturowych i językowych, niedostateczne umiędzynarodowienie kadry i programów kształcenia, mała liczba nauczycieli	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> W treści dokumentu wyraźnie wskazano źródło informacji i odnośnik do niej tj. Raport Najwyższej Izby Kontroli, "Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach, Informacje o wynikach kontroli",

				akademickich z zagranicy tzw. visiting professors; • brak odpowiedniej infrastruktury dydaktycznej, laboratoryjnej, międzydyscyplinarnej i socjalnej powodujący niską konkurencyjność w stosunku do najlepiej rozwiniętych ośrodków naukowych w EU i na świecie; • brak wykwalifikowanej kadry znającej języki obce, niski poziom mobilności studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich; • niski standard akademików, brak pomocy dla studentów na początku studiów, słabe perspektywy towarzyskie; • niewystarczająca współpraca międzynarodowa w zakresie działalności dydaktycznej i naukowej, brak studiów w języku angielskim. Na podstawie doświadczeń uczelni mamy inne doświadczenia w tym zakresie. W naszym przekonaniu dane zawarte na stronach 67-68 są nadinterpretacją, krzywdzącą szerokie spektrum działań na rzecz cudzoziemców z punktu widzenia uczelni wyższych. Rekomendujemy od dawna powołanie pełnomocnika ds. budowania marki międzynarodowej (study in kujavian-pomeranian voivodeship) i zespołu wspólnego dla wszystkich szczebli samorządowych i administracyjnych	KNO.430.003.2020, Nr ewid. 183/2020/P/20/023/KNO, NIK, Warszawa 2020 r. https://www.nik.gov.pl/plik/id,23533,vp,26267.pdf
21.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	4	Nie jest przedmiotem ustaleń dokumentu aktywne pozyskiwanie migrantów poza granicami kraju, poza ograniczonymi działaniami kierowanymi wobec Polonii oraz mającymi na celu wsparcie powrotów Polaków z emigracji.	A jednak w dalszej części dokumentu wskazywane są działania, które mogą realizować cel zachęcania do migracji do Polski, wskazując na atrakcyjność rynku pracy i potencjału rozwoju osobistego i naukowego	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Wyjaśnienia: Zapisy dokumentu są spójne; aktywne pozyskiwanie migrantów jest dużo szerszym i sprecyzowanym działaniem (obejmującym np. aktywne pośrednictwo pracy i rekrutację za granicą, zawieranie umów międzynarodowych w zakresie np. kształcenia kadr za granicą na potrzeby regionalnego rynku pracy) niż tylko działania promocyjne (informacyjne).
22.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	13	Szacowana liczba ukraińskich uchodźców – 1,2-1,5 mln osób	Aktualne dane – poniżej 1 mln Ukraińców z nadanym numerem pesel ukr.	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Dane są aktualne na dzień sporządzania diagnozy; drobne aktualizacje danych nie zmieniają obranych kierunków działania, a niepotrzebnie wydłużają proces przyjmowania dokumentu.

23.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	22	Tab.2 inicjatywy dotyczące obszaru integracji i migracji	Tabela nie ukazuje pełnego potencjału województwa w zakresie realizacji działań skierowanych do migrantów. Pominęto istotne inicjatywy realizowane dzięki działaniom Wojewody (w tym m.in. program Pomagamy Lokalnie realizowany przez Fundację Gaudeamus, czy dziesiątki grantów finansowanych z funduszu pomocy w formie zadań zleconych przez wojewodę organizacjom pozarządowym z WKP)	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Nie sposób wymienić (i nie jest to celem dokumentu) wszystkich działań realizowanych na rzecz migrantów w regionie, dlatego zdecydowano o zaprezentowaniu przykładów. W treści dokumentu wyraźnie wyjaśniono, że lista inicjatyw nie jest wyczerpująca, zawiera jedynie przykłady działań realizowanych dla cudzoziemców w województwie kujawsko-pomorskim.
24.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	27	Uzupełnienie informacji – Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy również realizowała projekt Welcome Center		<u>Uwaga uwzględniona</u> Dopisano (str.27) " <i>Welcome Center – projekt miał na celu wspieranie studentów cudzoziemskich podejmujących naukę w WSG (dni orientacyjne, organizacja wydarzeń, pomoc w kwestiach formalnych)</i> "
25.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	38,39	Korzystanie z pośredników, brak motywacji wśród studentów obcokrajowców do integracji, trudności migrantów, które nie dotyczą lokalnej ludności, niedobór kursów z języka polskiego – na jakiej podstawie wyciągane są te dane? Skąd pozyskano informacje do wyciągnięcia takich wniosków?	Polityka Migracji powinna być dokumentem opartym o rzetelne diagnozy, wyciąganie daleko idących wniosków bez podawania danych źródłowych podważa wiarygodność takiego dokumentu i rzetelność co do procesu jego przygotowania. Jaki procent cudzoziemców korzysta z pomocy pośredników (względem całościowej l. migrantów obsługiwanych przez Urząd Wojewódzki? Programy typu welcome center wspierają proces integracji; kursy języka polskiego są dostępne, kadra jest gotowa do podjęcia działania – brakuje jednak finansowania na ich realizację.	Diagnoza została oparta na rzetelnych źródłach, które są wymienione w dokumencie oraz wiedzy eksperckiej. WUP Toruń posiada także dostęp do aktualnych danych statystycznych z obszaru rynku pracy (np. Centralny System Analityczno-Raportowy zawierający m.in. szczegółowe informacje nt. cudzoziemców na rynku pracy, dokumentów legalizujących zatrudnienie, bezrobotnych cudzoziemców), na podstawie którego przygotowuje analizy i statystyki. Prowadzi także Rejestr Agencji Zatrudnienia w województwie i nadzoruje proces sprawozdawczości. Uczestniczy także w różnych grupach eksperckich, w tym w zespole ds. analizy sytuacji rynku pracy cudzoziemców na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w którego skład wchodzi także przedstawiciele Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, Państwowej Inspekcji Pracy i Straży Granicznej.

26.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	41	Nieodpłatna pomoc prawna dla cudzoziemców	Działanie to zostanie zaspokojone poprzez realizację programów Centrów Integracji Cudzoziemców. Działanie ma się ograniczać do pomocy bieżącej (nie dotyczy reprezentacji w sprawach).	<u>Wyjaśnienie:</u> na str. 41 wskazano na potrzebę świadczenia nieodpłatnych porad prawnych cudzoziemcom; działania odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby wskazano w dalszej części dokumentu (CIC jest jedną z możliwych formuł zaspokojenia potrzeb migrantów w tym zakresie).
27.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	57	Wielokrotnie nawiązuje się w dokumencie do problematyki znajomości języka polskiego, a jedyną sugestią dbanie o wzrost kompetencji cudzoziemców w zakresie j. polskiego. Brak jest konkretnych propozycji rozwiązania problemu. Projekty, które będą w najbliższym czasie uruchamiane zakładają kursy języka polskiego – jako działanie w pełni darmowe dla beneficjentów projektu – legalnych cudzoziemców (najczęściej OPT). Te działania pozwolą na zniwelowanie różnic i będą miały korzystny wpływ na różne aspekty życia cudzoziemca w Polsce. Czy możliwe jest wprowadzenie obowiązku dla obcokrajowców podjęcia kursu języka polskiego i ukończenia go na określonym poziomie w celu zalegalizowani pobytu? (podobnie jak egzamin B2 dla cudzoziemców starających się o Kartę Polaka). Kursy byłyby darmowe w zakresie projektów, szczególnie dla grupy uchodźców wojennych, natomiast dla pozostałych na zasadach komercyjnych.	Polska gościnność jest w świecie znana, jednakże zależy nam na tym, by cudzoziemiec przyjeżdżający do nas po pierwsze miał świadomość praw i OBOWIĄZKÓW wynikających z pobytu długoterminowego w PL, a z drugiej strony, szczególnie w zakresie rynku pracy by był to jak najbardziej wartościowy pracownik	<u>Wyjaśnienie:</u> w dokumencie wskazano, że opiera się na koncepcji integracji jako procesu dwukierunkowego, w którym zarówno migrant jak i społeczność przyjmująca mają swoje prawa i obowiązki; proponowane rozwiązanie wprowadzenia obowiązkowej nauki j. polskiego leży wyłącznie w gestii ustawodawcy, poza kompetencjami samorządu. Dostrzegamy potrzebę realizacji działań związanych z nauką języka polskiego, dlatego tak dużo miejsca w dokumencie poświęcono temu zagadnieniu.

28.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	57	Wskazanie istoty usprawnienia procedur związanych z legalizacją pobytu	To działanie niezależne od struktur samorządowych czy administracji na szczeblu wojewódzkim. Należy wprowadzić usprawnienie tego procesu, jednakże działanie jest do wypracowania na szczeblu ustawodawczym	<u>Uwaga zgodna z treścią dokumentu</u>
29.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	57	Problem pracodawców z interpretacją przepisów dot. Zatrudniania cudzoziemców kolejny raz wskazywany jest problem – bez podania propozycji rozwiązania		<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Proponowane kierunki działań wskazano na str. 71. Kierunek działań 2.6 <i>Wsparcie informacyjne pracodawców i agencji zatrudnienia w zakresie legalnego powierzania pracy</i> wskazuje rekomendowane działania takie jak: • Organizacja webinarów, warsztatów, prelekcji dot. zasad zatrudniania cudzoziemców; • Kampanie informacyjne skierowane do pracodawców i agencji zatrudnienia dot. przepisów w zakresie powierzania pracy obywatelom państw trzecich; publikacje; • Punkty doradcze dla pracodawców; • Upowszechnianie i nagradzanie dobrych praktyk w zakresie zatrudniania cudzoziemców (np. konkursy). • Upowszechnianie informacji o regionalnym rynku pracy (w tym o sytuacji cudzoziemców pracujących w województwie)
30.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	57-58	Agencje pośrednictwa pracy – problemy zgłaszane przez cudzoziemców	Warto pomyśleć o informatorach zawierających prawa pracowników cudzoziemskich wynikających z przepisów prawa oraz ogólnie narzucenie „dobrych praktyk” dla agencji pracy, ujednolicenie zasad funkcjonowania agencji pracy w zakresie ich funkcjonowania (system prowizji ??)	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Odpowiednie działania zostały zaproponowane w ramach Kierunku 2.1 <i>Zapewnienie dostępu do informacji i wsparcia prawnego w zakresie praw pracowniczych</i> (str. 70). Zasady funkcjonowania agencji zatrudnienia regulowane są przez odpowiednie przepisy (przede wszystkim ustawę o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę o pracy tymczasowej). Samorząd województwa nie ma kompetencji narzucania ogólnie "dobrych praktyk"

					czy "ujednolicania zasad funkcjonowania" agencji poza obowiązującym prawem.
31.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	63-64	Uznawalność wykształcenia	Analiza i lista zawodów, w których z automatu można wprowadzić uznawalność wykształcenia i certyfikacji. Lista zawodów ze wskazaniem kierunków i miejsc ich realizacji w zakresie uzyskania odpowiednich kwalifikacji w celu realizacji pracy zawodowej na terytorium RP	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Warunki uznawalności wykształcenia leżą w gestii ustawodawcy. Samorząd nie ma możliwości kreowania przepisów we wskazanym obszarze.
32.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	66	Kursy wzmacniające poczucie własnej wartości i wsparcie psychologiczne dla osób uchodźczych, które doświadczyły traumy wojennej – jest to konieczne, w pierwszej kolejności analiza obecnych danych, współpraca z ośrodkami opieki społecznej i urzędem wojewódzkim w celu określenia zakresu liczebności takich osób, dotarcie do nich z konsultacjami, objęcie obowiązkowo systemem wsparcia		<u>Uwaga częściowo zgodna z treścią dokumentu</u> Zagadnieniu poświęca się w treści dokumentu sporo uwagi (str. 43-44, 66). Kierunek działań 1.3 <i>Poprawa dostępu do wsparcia psychologicznego</i> (str. 48) wskazuje na przykłady działań rekomendowanych do realizacji. Ponadto, w ramach przedsięwzięć kluczowych (np. "Wsparcie społeczno-integracyjne obywateli państw trzecich na terenie województwa kujawsko-pomorskiego") przewiduje się różne formy pomocy psychologicznej dla uchodźców i innych osób doświadczających kryzysu w związku z migracją.
33.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	75-76	Problemy z realizacją procedur przez sam urząd wojewódzki – dane krytyczne wymagające natychmiastowego uregulowania. Pojawiające się programy dot.funkcjonowania Centrów Integracji Cudzoziemców i innych powinny być wsparciem dla struktur administracji na szczeblu wojewódzkim do unormowania i usprawnienia procesu przebiegu przyjmowania i obsługi cudzoziemców. Ponadto konieczne będzie uszczegółowienie roli pełnomocnika (wprowadzenie systemu certyfikacji?)		<u>Wyjaśnienie:</u> Kwestie związane z realizacją procedur przez urząd wojewódzki leżą poza możliwościami oddziaływania przez samorząd województwa. Zaprojektowane rozwiązania dotyczące funkcjonowania Centrów Obsługi Cudzoziemców, finansowane ze środków Funduszu Azylu, Migracji i Integracji 2021-2027, zakładają współpracę samorządu województwa z wojewodami i wspieranie wojewodów w realizacji procedur i działań informacyjnych w zakresie legalizacji pobytu cudzoziemców w RP.

			reprezentującego cudzoziemców w zakresie spraw pobytowych		
34.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	93	4.1 – ośrodek adaptacyjny dla repatriantów – wydaje się, że optymalnym objęcie repatriantów wsparciem CIC, szczególnie w zakresach wspólnych dla grup repatrianckich i OPTw jaki sposób nagrody marszałka mają promować dobre praktyki w zakresie wsparcia repatriantów?		<u>Uwaga nieuwzględniona</u> Należy wziąć pod uwagę, że repatriant to obywatel polski (osoba, która przybyła do Polski na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji nabywa obywatelstwo polskie z mocy prawa z dniem przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej). Kierowanie obywateli polskich do Centrum Integracji Cudzoziemców nie jest właściwe przede wszystkim ze względów merytorycznych, ale również formalnych - działania finansowane ze środków europejskich (EFS+, FAMI), skierowanych wyłącznie do obywateli państw trzecich (w tym np. działania Centrów Integracji Cudzoziemców) – repatrianci nie spełniają warunku kwalifikowalności. Jednym z podstawowych zadań w zakresie realizacji kierunku 4.1 "Wspieranie repatriacji do województwa" jest zwiększenie obecności tematyki repatriacji w przestrzeni publicznej.
	Instytucja/ Podmiot zgłaszający uwagę	Pozostałe uwagi, opinie, wnioski			Odpowiedź na uwagę
35.	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	• Cel 2. – całość opiera się o bardzo nieaktualne dane i przede wszystkim inny typ migracji • Wielokrotnie w dokumencie podkreśla się, że Samorząd województwa nie ma prawnych narzędzi do wprowadzenia polityki. Jakimi prawami/narzędziami w tym zakresie dysponuje samorząd? • Wprowadzenie odrębnego rozdziału dotyczącego atutów wynikających z migracji do Polski (np. wzrost PKB, obniżenie cen produktów i usług) • Opracowany dokument ma charakter diagnostyczny a tylko w niewielkim zakresie rekomendujący wprowadzanie postulatów. Nie uwzględnia obecnej dynamiki procesów migracyjnych - sugerujemy aktualizację danych. • Sugerujemy wprowadzenie podziału polityki migracyjnej na obszary, przy założeniu, że polityka rynku pracy jest już sama w sobie konkretnym zdefiniowanym obszarem. • Sugerujemy opracowanie katalogu dobrych praktyk dla wk-p w zakresie przyjmowania cudzoziemców,			<u>Uwaga nieuwzględniona.</u> • W celu 2 (rynek pracy) wykorzystano dane przede wszystkim z 2022 r. więc zarzut, że dane są bardzo nieaktualne jest niezasadny. Ponadto, WUP Toruń, na bieżąco monitoruje sytuację na rynku pracy, także w obszarze dot. funkcjonowania cudzoziemców. W ostatnim roku sytuacja migracyjna nie uległa istotnym zmianom, które by uzasadniały konieczność aktualizacji danych w dokumencie. Dokument zostanie zaktualizowany jeśli pojawią się nowe trendy czy zjawiska, które

		opracowanie warunków przyjęcia migrantów - wskazanie „marki województwa” zawierającej katalog korzyści funkcjonowania w kujawsko-pomorskim.	wpływają na kluczowe ustalenia dokumentu. W pozostałych przypadkach uzupełnianie polityki o nowe dane, które przecież pojawiają się ciągle, niepotrzebnie przedłużają prace nad dokumentem. • Do zadań samorządu województwa (ustawa o samorządzie województwa), należy m.in. przygotowywanie projektów strategii rozwoju województwa i innych strategii rozwoju (...) oraz ich wykonywanie, a także opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, obejmującej w szczególności programy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej... • Informacje zawarte są w rozdziale 7 str.33 "Możliwości i aspiracje" • Część diagnostyczna uzasadnia wprowadzenie proponowanych kierunków działań, wyjaśnia jaki jest ich cel i tym samym pozwala wnioskować jak te działania powinny być realizowane; dynamika zmian jest uwzględniona. • Dokument został podzielony na obszary, które zostały wypracowane i ustalone w toku prac Zespołu ds. opracowania polityki migracyjnej oraz pozyskiwania kadr dla rynku pracy WK-P • W kierunku 1.6 wskazano wśród rekomendowanych zadań przygotowanie "Pakietu powitalnego dla nowych mieszkańców"; w kierunku 2.8 uwzględnione są działania dotyczące informowania i promowania możliwości pracy, nauki i zamieszkania w regionie
--	--	--	---

Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	Uwagi faktograficzne i metodyczne • Ośrodek Grupa • Pułapki statystyczne - o Migracja międzyregionalna - o Migracja wewnątrz Schengen • Problemy z interpretacją danych z Urzędów Wojewódzkich • Konieczność stworzenia systemu współpracy z samorządami niższego szczebla w zakresie agregacji informacji o zjawiskach migracyjnych	<u>Uwaga niezrozumiała</u>
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	Uwagi diagnostyczne • Niedoszacowana rola studentów-obcokrajowców • Szersze funkcje gospodarcze, społeczne i kulturowe procesów migracyjnych • Szara strefa zatrudnienia (prywatnego) obcokrajowców w sektorze usług opiekuńczych (opieka na dziećmi, opieka senioralna, usługi opiekuńczo-medyczne) • Multiplikacyjny efekt gospodarczy migrantów – wzrost konsumpcji • Procesy migracyjne a współpraca gospodarcza i inwestycje Mechanizmy integracyjne • Łączenie rodzin - o Rodzeństwo-rodzeństwo (kuzynostwo) - o Pary przedmażeńskie • Związki mieszane – małżeństwa mieszane • Rola kościoła (prawosławny, unicki, protestanckie) • Rola starych struktur diasporalnych (Armenia, Wietnam), w tym rezydentów lub obywateli polskich o pochodzeniu „cudzoziemczym” • Brak uszczegółowienia roli systemowej (instytucjonalnej) nauki języka polskiego, w tym urzędowego poświadczania znajomości języka • Rola mechanizmów „ekonomii społecznej” • Promocja mikroprzedsiębiorczości • Programy dostępnościowe (OzN i inne osoby ze specjalnymi potrzebami) • Sformalizowane formy wsparcia, w tym poprzez konsuli honorowych	<u>Uwaga nieuwzględniona</u> • Diagnoza opiera się o rzetelne dane ze statystyki publicznej (źródła są wyraźnie wskazane w treści dokumentu) • „Polityka migracyjna...” jest dokumentem operacyjnym, przedstawia diagnozę wyzwań i realnych potrzeb cudzoziemców i instytucji w związku z zachodzącymi procesami migracyjnymi w województwie kujawsko-pomorskim. Jego celem jest operacjonalizacja działań i przedstawienie konkretnych rozwiązań dla samorządu województwa i jednostek podległych. Poza warstwą informacyjną dokumentu kluczowe są ustalenia wdrożeniowe, zawarte w propozycjach kierunków działań oraz wykazie przedsięwzięć kluczowych. Propozycje rozbudowy dokumentu jest sprzeczna z założeniami i charakterem dokumentu i niepotrzebnie wydłuża proces jego przyjmowania.
Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	Wyzwania • Dostępność zasobów mieszkaniowych – systemowe wsparcie • Edukacja inkluzywna, z uwzględnieniem potrzeb kulturowych oraz ciągłości oświatowej	<u>Uwaga zgodna z treścią dokumentu</u> Oba wskazane obszary zostały uwzględnione w dokumencie.

	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	1. Zachęcanie do migracji zarobkowej: - Opracowanie programów zachęcających wysoko wykwalifikowanych pracowników z zagranicy do osiedlania się i podejmowania pracy w naszym województwie, - Ułatwienie procedur migracyjnych i wizowych dla kluczowych branż cierpiących na deficyt specjalistów (współpraca z instytucjami centralnymi). 2. Integracja cudzoziemców: - Wsparcie w integracji migrantów poprzez programy nauki języka polskiego, orientację kulturową (centra integracji międzykulturowej) oraz usługi wsparcia doradczego (asystenci w przedszkolach, szkołach, instytucjach opieki zdrowotnej, powiatowych urzędach pracy, etc.), - Rozwój działań mających na celu wspieranie adaptacji migrantów do lokalnego rynku pracy i społeczności lokalnych (warsztaty dla dzieci, współpraca ze szkołami oraz bibliotekami). 3. Promowanie powrotów Polaków z emigracji: - Realizacja programów zachęcających do powrotu Polaków przebywających za granicą, oferujących wsparcie w zakresie znalezienia pracy, edukacji dla dzieci oraz zakwaterowania. 4. Współpraca z pracodawcami: - Ułatwianie kontaktów między migrantami a lokalnymi pracodawcami poprzez organizowanie targów pracy oraz rozwój platform internetowych umożliwiających elastyczne dopasowanie kandydatów do wymogów regionalnego/lokalnego rynku pracy, Współpraca z przedsiębiorstwami oraz instytucjami szkolnictwa wyższego w celu identyfikacji deficytowych kompetencji oraz kwalifikacji. 5. Wsparcie dla lokalnych kadr: - Inwestowanie w programy przekwalifikowania i doskonalenia zawodowego regionalnej/lokalnej siły roboczej, aby sprostać wymaganiom zmieniającego się rynku pracy, - Promowanie współpracy między szkołami zawodowymi, uczelniami a pracodawcami w celu dostosowania programów nauczania do aktualnych potrzeb rynku pracy.	<u>Uwaga niezrozumiała. Brak propozycji odpowiedniego zapisu/zmiany.</u> - Autor uwagi powtarza większość zapisów, wniosków, kierunków omówionych i wskazanych w "Polityce migracyjnej...". - Problem w zakresie legalizacji pobytu i pracy cudzoziemców w Polsce został omówiony w dokumencie, natomiast ustanawianie przepisów w tym zakresie leży poza obszarem oddziaływania samorządu. - Część uwag nie odnosi się bezpośrednio do opiniowanego dokumentu (pkt 5 "promowanie współpracy między szkołami zawodowymi..."; pkt 4) i rekomenduje działania, które są już realizowane - np. pkt 9 "Monitorowanie potrzeb rynku pracy".
--	---------------------------------------	---	---

	Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy	6. Rozwój branż strategicznych: • Skupienie/reorientacja działań rekrutacyjnych i szkoleniowych na kluczowych sektorach gospodarki, takich jak IT, AI mających coraz większe znaczenie dla samoczynnego rozwoju regionu, • Zachęcanie do tworzenia nowych miejsc pracy w sektorach innowacyjnych poprzez programy wsparcia dla start-upów oraz przedsiębiorstw rozwijających nowoczesne technologie (różnego rodzaju venture capital, fundusze europejskie, etc.). 7. Eliminacja barier biurokratycznych: • Upraszczanie procedur związanych z zatrudnianiem cudzoziemców/migrantów, aby uczynić region bardziej atrakcyjnym dla inwestorów i pracowników z zagranicy, • Skrócenie czasu oczekiwania na uzyskanie niezbędnych zezwoleń na organizację oraz podejmowanie pracy. 8. Rozwój infrastruktury społecznej: • Inwestycje w infrastrukturę mieszkaniową, zdrowotną oraz edukacyjną w celu uczynienia województwa kujawsko-pomorskiego bardziej atrakcyjnym miejscem do życia dla nowych pracowników i ich rodzin, • Rozbudowa oferty kulturalnej i rekreacyjnej w celu widocznego podniesienia poziomu jakości życia i systematycznego zachęcania do osiedlania się w regionie. 9. Monitorowanie potrzeb rynku pracy: • Regularna analiza i prognozowanie zapotrzebowania na umiejętności i kompetencje w regionie, aby dostosować politykę rekrutacyjną i programy kształcenia do dynamicznie fluktuujących potrzeb rynku pracy.	jw.
--	---------------------------------------	---	-----